

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5'50 mesečno.
četrtletno K 16'50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Me-
sečno K 5'— Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri po-
poldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Naš slovenski trgovec.

Nekako skrivoma se je pričelo v Mariboru razvijati slovensko trgovstvo. Bilo je podobno kristjanom, ki so se zbirali v katakombah. Majhni, toda solidni so bili začetki. In na teh zdravih temeljih je gradilo naše trgovstvo. Na ta način se je razvilo toliko, da bo v kratkem slovensko trgovstvo tudi na zunaj reprezentiralo trgovstvo v Mariboru.

Smelo smemo trditi, da je Maribor bodoče trgovsko središče Slovenije. Tu je križišče važnih železnic, ki vežejo našo državo s sosednimi državami. Maribor bo torej obmejno trgovsko mesto, ki bo posredovalo med Nemško A. strijo in Jugoslavijo na eni strani in med Ogrsko ter Jugoslavijo na drugi strani. In to je za razvoj trgovine brezdvomno največje važnosti. Vsled tega pa ni zadosti, če se v Mariboru razvija le takozvana majhna trgovina. Mi potrebujemo predvsem posredovalne trgovine, ki bo v večjem obsegu skrbela za zamenjavo naših izdelkov za izdelke sosednih držav. Vidimo že začetke te trgovine. Prišli so pionirji

slovenskega trgovstva v Maribor, ki bodo s pomočjo naših denarnih zavodov organizirali naš bodoči trgovski emporij. Zgraditi pa moramo to našo trgovino na kar najsolidnejši temelj. Slovenski trgovec je bil splošno znan kot soliden. Dunajski trg ga je vpošteval ter spoštoval. Prišla pa je vojna, ki je uničila moralo, tudi trgovsko moralo.

Vojna je porajala navijalce cen in verižnike. In ti so grobokopi solidne trgovine. Vsled tega je naloga, pa tudi dolžnost slovenskega trgovca, da se že vnaprej otrese vsake zveze s tema dvema pojmom, namreč z navijalstvom cen in verižništvom, ker se mora zavedati, da ne gradi samo za danes, marveč za vedno.

Solidno trgovstvo bo temelj za bodoči razvoj jugoslovanskega Maribora. Trgovec si pa pridobi le tedaj dobro ime med odjemalci, če nudi dobro blago za primerno ceno, če ne greši na geslo »svoji k svojim.« Ni treba kričočih napisov, ni treba velikanske reklame — dobro blago se samo hvali. S solidnostjo bo pa naš slovenski trgovec izpodrinil tudi svojega nemškega

trgovca, ki je bil dozdej poleg uradništva glavni steber germanizacije v Mariboru in sploh na Spodnjem Štajerskem.

Važno in sicer zelo važno je pa tudi, da se naše trgovstvo briga za naraščaj, da ga ne smatra za nekaj nižji sloj, marveč za svoje nasledstvo, ki ga mora vzgojiti trgovsko in pa narodno. To nasledstvo bo še le popolnoma zavzelo naš trgovski trg v Mariboru. Vsled tega pa organizirajmo, izobrazujmo. In le pozdravljati moramo dejstvo, da se v Mariboru ustanovi poleg trgovske šole tudi trgovska akademija. Dobra trgovska šola in pa solidna praksa nam bosta zopet priborili spodnještajerska mesta in trge.

Začasna ustava

kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Konec.)

OBČE IN PREHODNE NAREDBE.

Člen 113.

Ta začasna Ustava se ne more spremeniti ali razveljaviti v celoti ali v poedinah delih, in velja samo tako dolgo, da stopi v veljavo definitivna ustava, ki jo izdela Ustavotvorna Skupščina.

Člen 114.

Dokler se ne izvrši izenačenje zakonov za vso državo, tako dolgo ostanejo v veljavi oni

Gustav Strniša:

Mučenec.

O Maribor, ti mesto mojega trpljenja, pozdravljen, pozdravljam te iz vse duše, v tebi je zapečatana moja bolečina, v tebi moje trpljenje.

Prišel sem in čutil, da je moja brada nečista, dlake človeškega greha sem čutil in stopil sem v očiščevalnico. Prijazen je bil tisti gospod in slovensko je govoril. Toda pozneje sem videl, da so bile njegove besede sicer odkrite, toda njegova roka, roka maščevalca. Lepo je namazal mojo brado, da je bila bela kakor deviška tenčica na grudih lepotic, potem je pa začel. Ravno sem razmišljal, o čem naj zaslanjam, ko sem naenkrat skoro kriknil. Moj ljubeznjivi očiščevalec je pričel tako neusmiljeno z svojo britviljo drgniti po moji koži, da sem se nehote spomnil onega svetnika, ki so mu drli pagani kožo iz živega telesa. Moj sen je bil uničen. Ne vem, kakšne obraze sem rezal, ker se je resno brivčevo lice naenkrat razjasnilo in vprašal me je: »Oprostite gospod, ali ste pri gledališču?« »Ne, toda bil sem.« »Ali ste bili komik?« »Da, tudi komik?« Ne zamerite, gospod, v kakšnem slučaju ste naj-

boljše igrali, to se pravi kdaj?« »Kadar sem bil v rokah takega brivca kot ste vi, sem mu zarjul v obraz, se obrisal mu vrgel s kronico tudi brisalko pred noge in zbežal. Zunaj sem se oddahnil: »Hvala bogu, minulo je, semkaj me ne bo nikoli več.«

Čez par dni, sem se moral predstaviti g. gerentu. Gledal sem svojo brado, gledal in odkimaval. K brivcu moram. Gomazelo mi je po hrbtu ob spominu na prvo mučenje, toda kot junak sem nastopil svojo pot seveda drugam.

Mlad mož me je sprejel. V roki brač, golobrad, prijeten fant. Aha, ta bo boljši! Njegove roke med mazanjem sploh nisem čutil. Ta pa zna, no, saj je umetnik — muzikant! Prišel je briti. Takoj sem čutil, nekaj groznega. Moj spomin mi je pokazal živo mojo prvo sliko, toda danes sem se oglašil. »Ne zamerite, toda jaz mislim, da slabo reže, britev namreč, vaši roki — vsa čast, ker ste umetnik.« »A tako!« »Prijazno je pokimal in stopil k jermenu.« »Dlesk, dlesk, tlesk, tlesk, zdaj pa bo, sem se tolažil. Pa je bilo še slabše.« »Oprostite, prijatelj, toda meni se zdi —« »Da, da, gospod, res je, prav res.« niti stavka nisem mogel končati, a on je hitel dalje: »Veste gospod britev ima škr-

bino, ne, ne, samo škrbinco malo škrbinco, veste tako, kot če ima nežna lepa gospodična en zob premalo, to se pravi malo odlomljen. Veste, če taka gospodična človeka poljubi, to se pravi strastno poljubi, mu pusti malo znamenje, saj razumete kajne?« »O, dobro razumem in vaše ljubeznivo znamenje si bom zapomnil!« Odšel sem silno razjarjen.

Tisti večer sem imel silen duševni boj. Ali smem kot pravi Slovenec k Nemcu ali ne? Kaj naj storim? Tedaj sem se pa spomnil, da ni moja dolžnost pustiti ljudem kožo, da jo dero in čez par dni sem sedel v nemški brivnici. Ušesa sem temeljito zamažil z nekim papirnim nadomestkom, da bi mi ne bilo treba preveč poslušati teh sladkih pogovorov. »Herr Doktor, bitte schön!« O, to pa to, ta pa zna in kako glasno in razločno me je poklical. Zatopljen v »Marburgarco« hitro vstanem in hočem sesti. Tedaj me prehitel star, droben možiček. Brivec se opravičuje: »Entschuldigen, hab' nicht gewusst, dass ich mit zwei Doktoren die Ehre habe.« »Hudiča, sem zagodel med zobmi in sedel. Ko sem imel prili na vrsto, začujem spet vabilne besede: »Herr Doktor, bitte schön!« Čutil sem, da sem zardel in vest ni bila mirna, ukradel sem doktorski naslov in če

zakoni, ki so do danes veljali, v kolikor niso v protislovju s to ustavo in v kolikor jih Narodno predstavništvo ne izpremeni.

Člen 115.

Ta začasna ustava stopa v veljavo, čim se objavi.

Člen 116.

Ko stopi Začasna Ustava v veljavo, položi kralj prisego po čl. 50.

Člen 117.

Ko stopi v veljavo ta Ustava, postanejo ti zakoni polnomočni za celo državo, v kolikor niso v nasprotju z odredbami te Ustave.

1. Zakon o ministrski odgovornosti od 30. januarja 1891.

2. Zakon o uredbi državnega sveta od 21. decembra 1901.

3. Zakon o uredbi Glavne kontrole od 1. maja 1892.

4. Zakon o državnem budgetu od 4. aprila 1903.

5. Zakon o ustroju vojske od 27. januarja 1901.

Člen 118.

Dosedanji predsedniki in člani Državnega sveta, Glavne kontrole in kasacijskega sodišča ostanejo v obvezi.

Člen 119.

Kasacijsko sodišče v Beogradu razširi svojo kompetenco tudi na teritorije bivše Ogrske ter na Crno goro.

Člen 120.

Stol Sedmorice v Zagrebu in Vrhovno sodišče za Bosno in Hercegovino se smatrata kot samostojna, kasacijskemu sodišču v Beogradu koordinirana oddelka skupnega Vrhovnega in kasacijskega sodišča.

Člen 121.

Stol Sedmorice razširi svojo kompetenco s tem, da se pri njem za pravno področje Slovenije in Dalmacije osnuje poseben, njemu koordiniran senat.

Člen 122.

Vršenje prava v smislu čl. 51. in 87. pripada kasacijskemu sodišču v Beogradu.

Člen 123.

Spore med administrativnimi in sodnijskimi oblastmi rešuje mešan senat, sestavljen iz treh odposlancev državnega sveta in treh odposlancev kasacijskega sodišča. Temu senatu predseduje po letih najstarejši član.

Slovenci! Slovenke! Govorite povsod samo slovenski!

bi vedela moja pošena tašča, da kradem bi zblaznela. Tedaj sem opazil, da se kaj spretno suče krog mene mladeček z nekoliko šepastim nogo. Aha veliki Hefajst, tu si našel vrednega naslednika! Mož je pa menda slutil moje visoke ideje in zato mi je takoj uničil vse veselje, ko mi je v svoji preveliki spretnosti vrgel celo kepo pene v obraz. Potem nisem sploh nič čutil ne videl, samo to vem, da sem pretakal solze, bridke solze nad svojo usodo.

Poskusil sem še enega. Nek Hrvat je bil tam uslužben, neprijazen in skoro ošaben. Ta mi je pa res dobro postregel in dal sem mu napitnine celo krono, pomislite, jaz pa kar celo krono. Ta ostane moj telesni brivec, sem sklenil. Ko pa drugi dan pridem na kolodvor, sem se silno prestrašil. Mojega brivca tam najdem s kovčgom v roki. »Kam prijatelj?« »Stran, stran, domov«. In on je odnesel s svojo britvijo v kovčegu vso slavo mariborskih brivcev seboj.

Ne jezite se brivci, sicer ste pošteni možaki, toda, če mislite, da ima kdo od vas vseh res dobro brušeno britev, se prokleto motite.

Političen pregled.

Predlog o ljubljanski univerzi sprejet v Narodnem predstavništvu. Beograd, 16. julija. Danes se je vršilo drugo čitanje zakonskega načrta o vseučilišču kraljevine SHS v Ljubljani, ki ga je predložil Narodnemu predstavništvu naučni minister Ljuba Davidović. Brez vsake debate je bila predloga odobrena, nakar se je vršilo poimensko glasovanje. Ko je predsednik Narodnega Predstavništva dr. Pavlovič razglasil, da je predloga sprejeta in da je glasovalo za njo 153 poslancev, proti pa nihče, je nastalo v zbornici živahno ploskanje in vsklikanje v prilog ljubljanski univerzi. — S tem šele je zakonski načrt za vseučilišče v Ljubljani končnoveljavno sprejet, v veljavo pa stopi, čim bo v prihodnjih dneh od regenta Aleksandra podpisan in razglašen.

Naše valutno vprašanje. Beograd, 16. julija. V finančnem odboru se je vršila včeraj in danes razprava o zakonu o emisijski banki. Poročala sta najprvo trgovski minister Veljković, nato pa finančni minister Ninčič, ki se je dotaknil na željo odbora tudi valutnega vprašanja. Izjavil je, da je to vprašanje pereče in da je on misli rešiti v avgustu potom zamjenjave kron z novimi bankovci po relaciji, ki jo bo določila vlada. Poslanec dr. Dinko Puc je izjavil, da smatra sicer zakon o emisijski banki za diskutabel, da pa je valutno vprašanje v najtesnejši zvezi s tem zakonom. Tozadevne namere finančnega ministra smatra za premalo preštudirane. Glavna stvar je, da se zabrani uvoz novih kron v našo državo. Z rešitvijo valutnega vprašanja po načrtu finančnega ministra se ne strinja. Nikdar ne more pristati na to, da bi vlada reševala to vprašanje. Ako bi se izvedel načrt finančnega ministra, bi to moglo vplivati pogubonosno na naše gospodarsko življenje. Poslanec dr. Puc je obrazložil tudi regulacijo valute po drugem sistemu. Socijalni demokrati so izjavili, da bodo zakonu protivni iz gospodarskih razlogov. Narodni klub je izjavil, da mu je protiven iz gospodarskih in političnih razlogov.

Emisijska banka in valutno vprašanje. Beograd, 16. julija. Danes so se cel dan vršila posvetovanja radi nove emisijske banke. Ugovorom slovenskih poslancev JDS proti načrtu finančnega in trgovskega ministra, po katerem bi se valutno vprašanje rešilo z naredbo in bi emisijska banka slonela samo na interesih stare emisijske banke, se je pridružila cela Demokratska zajednica. Že danes je med vsemi strankami gotova stvar, da se valutno vprašanje ne more rešiti brez sodelovanja parlamenta. Tudi glede načrta za emisijsko banko je po večini sprejet spreminjevalni predlog JDS.

Preiskava na Reki. LDU Reka, 17. julija. Antantna komisija posluje vrlo ostro. Na podlagi dosedaj zbranega gradiva je komisija sklenila aretirati tri člane italijanskega narodnega sveta. Aretacije pa se niso izvedle in so dotični trije prosti. To se je zgodilo na prošnjo generala Graziolija, ki je prevzel za nje vse garancije.

LDU Reka, 17. julija. Trupla vojakov, ki so bili povodom zadnjih dogodkov ubiti, so bila včeraj oblastveno ekshumirana. Dognalo se je, da so bili nekateri ubiti s puškinimi koptiti. Nekateri imajo prerezana grla, drugim se poznajo po telesu rane od bodal. Preiskava je vzbudila pri komisiji veliko senzacijo.

LDU Reka, 17. julija. Včeraj je prišel sem francoski dreadnought »Cordocet.« Razven njega je priplula tudi neka ameriška vojna ladja.

Vsi v Mariboru se nahajajoči Sokoli naj pridejo radi izredno važne zadeve v petek, 18. t. m. ob 20. uri v telovadnico. — Vabilo velja moškemu članstvu. — Pričakuje se polnoštevilna udeležba.

Dnevne novice.

Regent Aleksander na Slovenskem. Z ozirom na zunanje-politični položaj so obisk regenta Aleksandra, ki je bil nameravan meseca julija, odgodili. Kakor zdaj poročajo, obišče regent Ljubljano prve dni meseca septembra. V Ljubljani ostane nekaj dni. Iz Ljubljane se odpelje na Bled in potem preko Celja v Maribor. Takó bo torej Maribor v kratkem sprejel ter pozdravil prestolonaslednika in regenta Aleksandra.

Südmarkine naselbine na Štajerskem. Zadnja leta pred vojno je začela Südmarka v sporazumu z nemškim Schulvereinom sistematično naseljevati nemške rodbine v naših ogroženih krajih, kjer je njeno prejšnje denarno podpiranje domačih nemškutarjev ostalo skoro brezuspešno. Do konca avgusta 1914 se je s posredovanjem Südmärke naselilo v Slovenskih goricah, in sicer v St. Ilju in 16 sosednjih občinah 63 nemških rodbin s 371 glavami, razen tega pa še večje število rodbin v Dravski dolini, zlasti okrog Marenberga. Ti naseljenci so bili trdi Nemci iz Virtemberga, severne Češke, Badna, Šaskega in Ogrskega in so imeli namen, postaviti temelje za spojitev mesta Maribora z nemškim jezikovnim ozemljem proti severu in proti zapadu. To je bil velik cilj, ki sta ga vsako leto na občnih zborih s ponosom povdarjali obe društvi, za ta cilj so Nemci žrtvovali milijone. Zato je zavestna laž, če skuša kdo te nemške privandrance napram vladi postaviti v dobro luč. Roko v roki z naseljevanjem je šla germanizacija v šoli, v gospodarstvu in v vsem javnem življenju. To je pokazalo ljudsko štetje 1910 v tistih 13 občinah mariborskega sodnega okraja, v katere je poslala Südmarka svoje naseljence. Leta 1900 so bili v teh občinah 1703 Nemci (26 odstotkov) napram 6561 Slovencem, leta 1910 pa 3770 Nemcev (40 odstotkov) napram 5553 Slovencev. V letih 1911 do 1914 je Südmarka v teh občinah naselila še 43 rodbin, zato je vsak obmejni Slovenec s strahom zrl v bodočnost, ker po ljudskem štetju leta 1920 bi imeli Nemci v teh občinah že absolutno večino in najbrž bi bilo mariborsko mesto strnjeno z nemško jezikovno celino. — V. —

Št. Iljska afeta. Naenkrat je prevzel mariborske klerikalce strašen strah pred Švabi, pred nemškim mostom do morja, pred nekim Gilčvertom in Jeničem. Iztaknili so strašno afero in začeli psovati na »narodnjake« in »dohtarje« vsevprek. Ker pa dobro vemo, da vedno takrat, kadar kak klerikalni list pavšalno psuje, v njegovem lastnem taboru nekaj smrdi, smo svojo sodbo čakali tako dolgo, da se stvar pojasni. Seveda trajajo naše poizvedbe malo dalje, ker nam ne stoji na strani ves vladni aparat kakor »Straži«. Cela »afeta« nas močno spominja na strastne napade na naše ljudi v črnomeljki zadevi, kjer so bili krivci pristaši SLS, od katerih pa so njihovi listi hoteli pozornost obrniti na ta način, da so prav po hribovsko psovali na »narodnjake«. Isto je sedaj v St. Ilju. Zgodilo se je tam nekaj, česar nikdo ne odobruje in ni nikjer odobraval. Dva v Mariboru popolnoma tuja človeka sta predstavila Št. Iljskim Nemcem neko prošnjo na vlado, da bi jih ne iztirala. Nemcem iti na roke v tem oziru, je greh na narodni stvari, to je jasno, četudi ta greh ni državi nevaren, ker če Švabi obračajo, lahko vlada obrne. A cela stvar ima popolnoma drugačno ozadje, kakor ga klerikalna gospoda slika. Nemški Švabi so se obrnili s svojo prošnjo najpoprej na domačega, klerikalnega župana, ki je vse to, kar so oni v svoji prošnji navedli o svoji lojalnosti, v daljši uradni pripombi potrdil ter prošnjo toplo priporočil in pritisnil pod njo občinski pečat in jo podpisal. Kdo je ta klerikalni župan? To je Thaler, to je steber klerikalizma v tistih ogroženih obmejnih krajih, to je vsemogočni klerikalni župan,

pod čegar županovanje spadajo tudi tisti Svabi, to je predsednik klerikalne „Slovenske Straže“, ki so jo klerikalci ustanovili proti Ciril in Metodovi družbi, ker se ta baje premalo briga za meje. In predsednik te straže, koje edina naloga je, da brani mejo pred Nemci, podpira in priporoča prošnjo istih Nemcev, da naj ostanejo na naši zemlji. Kdo je tu narodna izdajica? Kdo ima tu pravico, da psuje naenkrat na JDS, koje člana zgoraj imenovani osebi niti nikdar nista bili? Kjer koli klerikalci vpijejo in psujejo nad nami, povsod se ponavlja tista zgodba: Drži tata!

Župan Thaler iz Sv. Ilje v Slov. gor., piše „Nova doba“ vnet pristav SLS, glavni stebler Koroškeve Kmečke zveze, ki je na „katoliških“ shodih v Ljubljani govoril ko zastopnik obmejnih Slovencev, je glasom „Slov. Gospodarja“ podpisal kot gerent Sv. Iljske občine priporočilno vlogo na deželno vladu za Súdmarkovce iz njegove občine. Mi se temu ne čudimo, saj smo slišali stalne pritožbe o Thalerjevem nemškutarjenju, tudi njegov pravni zastopnik je bil dr. Mravljag iz Maribora. Ker pa je Thaler slučajno trobil tudi v dr. Korošček rog, ga je Koroščkova stranka ob vsaki priliki povzdigovala na svojih shodih kot narodnega mučenika iz najsevernejše obmejne točke.

Zagovornik Súdmarkovcev se brani. V „Straži“ in „Slovenskem Gospodarju“ prejejo svojega Thalerja glede spomenice, ki jo je ta za Súdmarkine in Heimstattove Švabe kot župan uradoma potrdil. Toda človek, če tudi je klerikalni, ki se na tak način poteguje za Švabe, ni več vreden slovenskega imena. Kako more Thalerju, ki je vendar že dolgo vrst let St. Iljski župan in predsednik klerikalnega obmejnega brambenega društva „Slovenske Straže“, biti neznano, koliko gorja je napravila vsenemška in lutrovska naseljeniška organizacija v obmejnih krajih. „Straža“, koje lastnega besedila smo se poslužili, poziva „narodnjake“, naj vprašajo „naše narodne borce“ v St. Ilju, kaj so Slovenci pretrpeli od teh Švabov. Zakaj se neki župan Thaler, ki je gotovo tak „naš narodni borec“, ni tega predvsem sam vprašal, ko je uradoma podpiral prošnjo lutrovskih Švabov. Med Slovenci in tudi med klerikalnimi župani ne sme biti človeka, ki bi storil le korak v prid semkaj priseljenih lutrovskih Švabov. Če bi bila „Straža“ vse to napisala, tudi o svojem Thalerju, bi imela bolj prav.

Slovenski napisi se v spakedrani slovenščini še vedno nadaljujejo. Tako ima v Koroški cesti Terezija Traun napis: „nakupovalnica suknjak obleke in ovčje volne“, ista kupuje tudi svinske kože. V isti ulici se nahaja napis: „Josip Riha in sin, klepar in umeščenje“. B. Sitter, Schmidtplatz št. 2, ima: „iztakanje sadniga mošta“. Josef Waidacher v Grajski ulici: „Izdelovanje gorajih del“, Alois Schnideritsch v Theresienhofu pa prodaja spezerijsko blago. Slikarju, ki dela take napake, bo treba izdelovanje napisov kratkoma prepovedati. Treba pa bo tudi hišnim posestnikom, ki imajo na svojih hišah, na voglih, zidih itd. nemške reklamne table in napise naročiti, da jih čimprej odstranijo. Nemški napisi morajo iz Maribora popolnoma izginiti.

Počitnice so. To se vidi pri mariborskem dopisniku „Napreja“. Ker ne more več popravljati šolskih nalog, začel je popravljati naš list. Dozdaj smo še vedno dobili „nicht genügend“. Priporočamo pa, da bi g. dopisnik raje ostal pri popravljanju svojih šolskih nalog nego pa da popravlja in cenzurira naš list.

Nemški huljskač izgnan. Vodja okrajnega glavarstva v Celovcu, Hans Ritter Rainer zu Harbach je občinam v celovski okolici naročil, naj se pasivno upirajo akciji za preskrbo neimovitih slojev z živili, ki jo je uvedlo po veljavnosti SHS zasedbenih čet. S tem je hotel ustvariti boljševiško gibanje. Vsled tega so ga seveda pognali čez mejo.

Mestni šolski svet ima svojo prvo sejo, odkar je v slovenskih rokah, dne 22. t. m. ob 17. uri v posvetovalnici magistrata. Na dnevnem redu bo: preustroj ljudskih in meščanskih šol.

Imenovanja. Poštarsko mesto v Radencih je dobila poštarica Josipina Mihelič, poštarsko mesto v Pesnici poštar Ivan Majhen, poštarsko mesto v Studencih pri Mariboru poštar Karel Hribnik. Odslovljen je Rudolf Marko, poduradnik, Maribor I.

Kako postopajo Italijani. Pred par dnevi sta pripeljala v Ljubljano dva vlaka rod-bine slovenskih železničarjev, ki so jih Italijani izgnali iz zasedenega ozemlja. Iznancev je bilo okoli 500. Ker jih v Ljubljani niso mogli nastaniti, so jih poslali v Slov. Bistrico, kjer so jim odkazali stanovanja v ondotni konjeniški vojašnici.

Ptuj nas je prehitel. Ptujski sosvet je že odredil, da se mleko ne sme prodajati dražje kakor po 1 K 30 v za liter. Tudi pri nas bi taka odredba ne bila neumestna.

Kmetovalci, kteri bi radi imeli gnojila za svoje polje, jih lahko dobe od mesta. Mestni stavbeni urad (v poslopu glavne pošte) jim daje vsak delavni dan ob 9. do 10. ure pojasnila. Gnojila so brezplačna, vendar jih dobe le tisti posestniki, ki imajo tako blizu mesta svojo zemljo, da lahko dnevno izvozijo 3 vozove gnojil na svoj svet.

Ustavljen železniški promet. Vsled pomanjkanja premoga se je včeraj ob polnoči ustavil ves promet na progi Zidani most—Sisek. Vozijo samo orientno ekspresni vlak Pariz—Zemun in pa instradirani vojaški vlaki.

Častniki in vojaški uradniki v pokoj. K svoječasni notici v časopisih, da se morajo javiti vsi vpokojeni častniki in vojaški uradniki pri 44. pukovski okružni komandi v Mariboru, se še dostavlja, da morajo gospodje prinesiti seboj pečat z začetnima črkama svojega imena.

Predpis glede vojaške uniforme. Vojno ministrstvo je izdalo najstrožjo naredbo o noši predpisane uniforme.

Sol. Finančni minister je privolil brezplačen uvoz soli za Slovenijo.

Petrolej. Iz Beograda poročajo: Preko ministrstva prehrane je dospelo na Reko 17 vagonov ameriškega petroleja za monopolsko upravo.

Pri Sv. Arehu na Pohorju je 20. t. m. običajno žegnanje. Planinci ste vabljeni.

Krčevinski šolarji priredijo v nedeljo, dne 20. julija ob 17. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma v prid »Dnevne zavetišču« v Mariboru dobrodelno predstavu s sledečim sporedom: 1. »Materin blagoslov«, mladinska viteška igra s petjem in rajem v treh dejanjih; 2. »Planšarica«, šaljiv prizor s planin. Vstopnice je dobiti od srede naprej v prodajalni Vilko Weigl na Glavnem trgu.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Mirovni pogoji za Nemško Avstrijo.

Ly on, 17. julija. V avstrijsko mirovno pogodbo so sprejeli določbo, da more Italija od Nemške Avstrije zahtevati, da zgradi tekom petih let železniške zveze čez Rešen in Predil. Te železnice bi plačala Italija in bi postale last italijanske vlade.

Rotterdam, 17. julija. „Times“ poročajo iz Pariza, da avstrijski protipredlogi v svojih glavnih delih niso diskutabel. Končni odgovor alijancev bo zahteval, da sprejme Nemška Avstrija pogodbo v osmih dneh, sicer bo antanta pričela s prejšnjimi sovražnostmi proti Nemški Avstriji.

Nemški neodvisni socijalni demokrati proti stavki.

Monako, 17. julija. Glasilo neodvisne socijalnodemokratske stranke „Der Kampf“ je objavilo sledečo izjavo osrednjega vodstva neodvisnih soc. demokratov v Nemčiji: V različnih strankinih krogih cele države je zastopano mnenje, da bi 21. julija tudi nemški delavci skupno s sodrugi Italije, Francije, Anglije in Holandske pričeli z demonstracijsko stavko. To naziranje je napačno. Spoštujemo popolnoma

povode, ki jih imajo bratje v drugih deželah, vendar pa niso na mestu za nemške razmere. Nemška neodvisna socijalna demokratična stranka torej 21. julija ne bo pričela z nobeno akcijo.

Bivši nemški cesar obolel.

Amsterdam, 16. julija 1919. Kakor poročajo iz Amerongna, je bivši nemški cesar bolan. Tudi bivša cesarica je boleha.

Ruska misija v Parizu.

Curich, 17. julija 1919. „Tempsu“ poročajo iz Toulona: Ruska diplomatska misija generala Denikina, ki posluje tudi v imenu Kolčaka, je došla v Toulon, odkoder odide v Pariz. Misija se vozi na parniku „Novara“ in obstoji iz generala Dragomirova, nadalje gospodov Neratova, Agirova, Panina, grofice Panine, osmih oficirjev in dveh kozakov. Misija bo skušala doseči odločilne sklepe glede usode Rusije.

Babica ruske revolucije v Parizu.

Ženeva, 17. julija 1919. Takozvana babica ruske revolucije, 75letna Breško-Brečkovskaja, se je vrnila v Francijo z agitacijskega potovanja, ki jo je podvzela v spremstvu nekaterih znanih voditeljev socijalnih revolucionarjev skozi Ameriko, da agituje proti boljševikom. Ostala bo par tednov v Parizu. Poročevalcu „Petit Parisien“ je rekla starka, ki je bila 32 let zaprta, da namerava napraviti še potovanje na Balkan, da tudi tam razširi protiboljševiške ideje. Prepričana je o skorajšnjem koncu boljševizma in hoče pomagati, da se ustvari nova demokratična Rusija. Gospa Brečko je predložila konferenci spomenico, na podlagi katere se hoče pogajati z ostalimi protiboljševiški skupinami v Rusiji, posebno s kadeti in s Kolčakom. Meni, da more le pošteno ljudsko glasovanje rešiti Rusijo pred trajnim propadom.

Clemenceau umorjen??

Berolin, 17. julija. (DunkU.) „Berliner Zeitung“ poroča iz Genfa, da se je danes razširila vest, ki se je ne more kontrolirati, da je bil Clemenceau umorjen.

Nov ultimatum Beli Kuni.

Haag, 17. julija. Posebni poročevalec lista „Times“ poroča iz Milana, da je general Franchet d'Esperey, poveljnik alijance armade proti vzhodu, poslal Beli Kuni in ogrski vladi ultimatum, v katerem zahteva, naj sovjetska vlada takoj odstopi in naj ljudstvo voli novo vlado. Če bi Bela Kun ne ugodil tej zahtevi, tedaj bo antanta prisiljena vojaško nastopiti proti Ogrski.

Nagrade na glave Rennerja in Seitza.

Bukarešta, 18. julija 1919. Agentura „Dacia“ poroča iz Črnovic: „Czernowitzer Allgemeine Zeitung“ izve iz zanesljivega vira, da so ogrski komunisti pripravili manifest, v katerem so izstavili na glavo Rennerja in Seitza nagrado po 500.000 kron.

I. Mariborski bioskop

Tegettholova cesta.

Največje in najiminitnejše kino-podjetje v Jugoslaviji.

V soboto dne 19. do 22. julija 1919:

Henica Porten!

Henica Porten!

2MOTÉ

Igrokaz v 4 dejanjih. V glavni ulogi Henica Porten.

Ženitno potovanje

Veseloigra v 3 dejanjih.

Predstave se vrše vsaki dan ob 18 $\frac{1}{2}$ in 20 $\frac{1}{2}$ uri, v nedeljah in praznikih ob 1 $\frac{1}{2}$, 15., 16., 18. in 20. uri zvečer.

Razne novice.

Baron Ferean v Braziliji je bil velik bogatin, ali kar se malenkosti tiče, pa stiskal, da nič takih. Imel je pa to nenavadno lastnost, da je bil za zmešnice, ki so ga jako veliko veljale, pravi zapravljevec. Posebno natakarnjem ni načeloma nikoli dal niti vinarja. Zato mu niso bili natakarnji glavnega mesta Rio de Janeiro zelo hvaležni in so ga že dalje časa imeli na piki. Naposled je prišla ura maščevanja. Neko dopoldne je jedel v hotelu Meaux telečja reberca. Ker so bile nekam nenavadno slastno napravljene, si jih je naročil še eno porcijo. Tedaj pa ga je natakarnj zlobno zavrnil, rekoč: »Gospod, pri nas ni v navadi, da bi dajali dve porciji ene jedi.« »A tako?« je zamrmral baron, vstal od mize in odšel. Ni pa minilo deset minut, ko je baron spet prišel v obednico. »Natakarnj!« Placilni natakarnj je pristopil k baronu. »Ravnokar sem kupil ta-le hotel,« je zlohotno rekel onemu, »in sem tu neotnejen gospodar; a ker vidim, da ne postrežete ljudem, kot zahtevajo, zato vas pri ti priči odslovim. Pa kar naglo se mi spravite od tu. Nato se je obrnil k drugemu natakarnju in mu velel: »Prinesite mi še ena reberca!«

Indijski otrok „na sprehodu“. Indijski mati ne nosi in ne vozi svojega otroka „na sprehodu“ kakor evropska, marveč v Indiji vidiš ženo z visoko pleteno nekako klobuku slično košaro na glavi. Ta košara je kljub vročini polna perja in volnenih podkladkov. V košari je dete, ki ga mati nese na zvež zrak. Pravijo, da indijske matere tako previdno nosijo svoje otroke na glavi, da nikdar nobeden ne pade

MALA OZNANILA.

Pridno učenko sprejme strojna pletarna Valburga O m a n, Šolska ulica št. 4. Preskrba v hiši. 7-6

Kontoristka, zmožna slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, isto tako strojepisja ter stenografije, išče službe. Cenj. ponudbe pod »56« na upravo. 2-2

Mlad trgov. pomočnik sa trg. školom »Merkur« traži mesto magacinera ili što slično, ide i u kontor. Cenj. ponude molim slati na upravo pod šifrom »Pošten«. 2-1

Učenca iz boljše hiše takoj sprejme slaščičarna Milan Koser, Grajski trg 2. 2-1

Dva podčastnika izobražena, želita, ker sta tukaj tuja, se tem potom seznaniti z dvema gospodičnima. Pisma prosita na upravo »Delavca« pod šifro »Podčastnik«.

V zalogi »Tiskovne zadruga« v Mariboru je izišla brošura

„Jugoslovanska mučenika Zrinski in Frankopan“

Spisal Matija Pirc, profesor v Mariboru.

Brošura stane 1—K, s poštnino 1'05 K Dobi se v vseh knjigarnah. Šolskim vodstvom pri večjih naročilih 10% popusta.

Restavracija „Križev dvor“.

V nedeljo, dne 20. julija:

Pri lepem vremenu v krasnem vrtu!

velik koncert

Pri dežju v lepi zračni dvorani!

z različnimi zabavami kakor: ples, konfeti, šaljiva pošta itd.

Začetek ob 15. (3.) uri. Konec ob 21. (9.) uri. Vstopnina K 2—.

Razglas.

Oddaja stavbnih del.

Pri mestni občini v Mariboru so razpisana raznovrstna dela in sicer za stavbenike, tesarje, kleparje, strehokrivce, mizarje, dni-narje, ključavničarje, steklarje, pleskarje in inštalaterje v svrhu javne straniščne naprave. Dela se bodo oddala pod sledečimi pogoji:

Vsa dela izvzemši inštalacijskega, se bodo na glavnega podjetnika oddala na ta način, da predloži isti ponudbo za vsa v to spadajoča dela in za ves potreben material (razven les za mizarska in tesarska dela).

Inštalacijsko delo se bode oddalo le imetelju oblasti konc. inštalacijskega podjetja ter mora tudi isti predložiti ponudbo za vso delo in material.

V ponudbi se mora vpisati za vsako v uradni izmeri vpisano posamezno delo enotna cena v številkah.

Ponudbe morajo biti opremljene s kolekom za 2 K ter se naj oddajo najkasneje do 25. julija t. l. do 12. ure opoldne pri mestnem stavbnem uradu Stolni trg št. 10, II. nadstr.

Načrti izmere, splošni in posebni pogoji se lahko vpogledajo ob delavnikih od 10.—12. ure pri mestnem stavbnem uradu ter se tudi proti povratku prepustijo interesentom.

Občina si pridržuje pravico, prosto izvoliti med prosilci, ne da bi bila vezana na najnižjo ponudbo.

Prošnje, katere dospejo pozneje ali pa v katerih manjkajo stavljeni pogoji, se sploh ne bodo upoštevale.

Mestni magistrat Maribor, dne 16. julija 1919.

Vladni komisar:
Dr. Pfeifer, s. r.

Maline kupi

vsako množino 2-1

Mariborska mlekharna in tovarna sadnih konzerv d. z. o. p.
Maribor, Tegetthoffova cesta 63.

Prevzetje gostilne!

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel s 15. julijem od gosp. Mikec

gostilno „Pri belem zajcu“ v Mariboru, Melje št. 10

Skrbel bom z uljudno postrežbo, izborna pijačo in dobrimi jedili zadovoljiti moje cunjene goste.

Proseč za obilen obisk se priporoča

I. A. Henigman.

Prof. Anton Marić B.

začne, ako bode zadostno število slušateljev, s predavanjem srbo-hrvatskega jezika v **ponedeljek** dne 21. t. m. 18½.—19½. v zgradbi dekliške ljudske šole »Vadnice« v Elizabetni ulici št. 26, soba št. 6, pritličje. V isti sobi (kjer so izloženi pogoji poučevanja), bode tudi vpisovanje slušateljev in slušateljic dne 19. julija od 18.—19. ure za srbo-hrvatski, francoski in italijanski jezik.

Bučno olje

Schichtovo milo

Krušno moko

Polenta moko

Pšenične otrobe

Zveplo za vinograde

Kava

vse po najnižji ceni

10—10

I. Sirk, Maribor

Glavni trg.

(Za tremi ribniki)

Gostilna „Pri lovskem domu“

(Za tremi ribniki)

Krasen vrt, lepo kegljišče, izvrstna kuhinja, izborna vina!

Vsak dan: Sveže pivo, kislo mleko, sir s smetano, sveže sirovo maslo, kava!

Priporočam se izletnikom iz Maribora.

Jurij Crnič, gostilničar.